wtorek | 13 września 2011 | nr 108 (LXVI) | cena: 6 kč

Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty. www.glosludu.cz

GłosLudu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

Dożynki w stonawskim kościele | s. 3

Zaprosić do źródła Olzy młodych | s. 5

Udany jubileusz na Leśnej | s. 8

Premierzy otworzą wspólny gazociąg

Jutro spotkają się w Cieszynie premierzy Czech i Polski – Petr Nečas i Donald Tusk. Będą gościli również w Czeskim Cieszynie i Kocobędzu. Okazją do ich wizyty na Śląsku Cieszyńskim jest uroczyste otwarcie transgranicznego połączenia systemów gazowniczych obu państw. Ma ono strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego naszych krajów.

Polsko-czeski gazociąg wysokiego ciśnienia to jeden z kroków w kierunku integracji wewnętrznych systemów przesyłowych gazu krajów członkowskich Unii Europejskiej w jeden wspólny rynek. Inwestycja ma m.in. zapobiec fatalnym konsekwencjom w przypadkach ograniczenia dostaw gazu ze Wschodu. Unia Europejska wsparła projekt finansowo, pokrywając połowę planowanych kosztów.

Gazociąg Polska – Czechy jest wspólnym przedsięwzięciem polskiego Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S. A. oraz czeskiego operatora systemu przesyłowego Net4Gas. W pierwszej fazie nowy gazociąg będzie mógł przesyłać 500 mln metrów sześciennych gazu w skali rocznej, po rozbudowie sieci gazociągowych obu krajów ta ilość ma być kilkakrotnie wyższa. Budowa gazociągu o długości 31,5 km (22 km po polskiej, 9,5 po czeskiej stronie) wymagała skomplikowanych rozwiązań. – Jednym z największych wyzwań technicznych było pokonanie rzeki granicznej Olzy – powiedział dyrektor pionu rozwoju i inwestycji spółki Gaz-System, Rafał Wittman. Trzeba było wykonać przewiert o długości ok. pół kilometra, by móc ułożyć rury nie tylko pod dnem rzeki, ale też pod korytarzem kolejowym i infrastrukturą drogową na obu brzegach Olzy. Nowy gazociąg łączy się z dotychczasowymi sieciami przesyłowymi po czeskiej stronie w Trzanowicach, gdzie znajduje się najnowocześniejszy, aktualnie poszerzany podziemny zbiornik gazu w RC, po polskiej w rejonie Skoczowa. Jego trasa prowadzi z Trzanowic przez Żuków Górny, Koniaków, Grodziszcz, Mistrzowice, Stanisłowice, Kocobędz (tam przekracza granicę), Cieszyn, Hażlach i Dębowiec.

Fot. ARC

Zdjęcie z budowy polsko-czeskiego gazociągu.

– To bardzo ważny gazociąg z naszej perspektywy strategicznej, ponieważ nasz system w najbliższych latach będzie rozwijany w oparciu o tak zwany Korytarz Północ – Południe. To przejście graniczne stwarza możliwość przekierowania strumieni gazu, który będzie płynął z naszego terminala LNG w Swinoujściu, do krajów środkowej i południowej Europy – Czech, Słowacji, na Węgry, do Chorwacji – wyjaśnił znaczenie inwestycji prezes zarządu spółki Gaz-System, Jan Chadam.

Historyczna wizyta premierów obu krajów w Czeskim Cieszynie będzie prawdopodobnie okazją do poruszenia również innych tematów. Tak przynajmniej wynika z informacji, którą „Głos Ludu" otrzymał od rzecznika czeskiego rządu, Jana Osúcha. Szefowie rządów mają się spotkać w przygranicznej kawiarni literackiej „Noiva". – Cieszę się, że będziemy mogli gościć czeską i polską delegację właśnie w kawiarni i czytelni „Noiva", która jest symbolem współpracy transgranicznej i powstała dzięki funduszom europejskim. W dodatku, biorąc pod uwagę aspekt historyczny, jest symbolem wielokulturowości naszych miast – powiedział burmistrz Czeskiego Cieszyna, Vít Slováček. Trzy lata temu gościli w Czeskim Cieszynie dwaj prezydenci – Václav Klaus oraz nieżyjący już Lech Kaczyński.

DANUTA CHLUP

Wówczas też była niedziela...

Mszą świętą w kościele pw. św. Wawrzyńca w Cierlicku-Kościelcu rozpoczęły się w niedzielę doroczne uroczystości ku czci polskich lotników Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, którzy właśnie na Kościelcu zginęli przed 79 laty w katastrofie lotniczej. Mszę sprawował ks. Mariusz Tołwiński, kapelan wojskowy z Bielska-Białej.

Główne uroczystości odbyły się jednak po południu pod pomnikiem na Żwirkowisku, w miejscu, gdzie spadł samolot polskich pilotów, RWD-6, i gdzie obaj lotnicy ponieśli śmierć. Wzięła w nich udział ponad setka osób z obu brzegów Olzy, a doroczne spotkanie zorganizowały Miejscowe Koło Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Cierlicku-Kościelcu oraz Drużyna Harcerska im. Zwirki i Wigury w Cierlicku.

– Właśnie tutaj, na Kościeleckim Wzgórzu, 11 września 1932 roku zakończyli swój lot, a rozpoczęli swój lot ku wieczności, Franciszek Żwirko i Stanisław Wigura – przypomniał prezes kościeleckiego Koła PZKO, Tadeusz Smugala. – Tu zginęli jedni z największych synów narodu polskiego. Swym zwycięstwem w zawodach lotniczych Challange zapisali się na stałe do historii Polski jako nieustraszeni bohaterowie przestworzy, którzy swoją postawą i osiągnięciami nadal są wzorami do naśladowania jako Synowie Ikara – powiedział Smugała.

Głos zabrała też konsul generalna RP w Ostrawie, Anna Olszewska.

Ciąg dalszy na str. 2

ZDARZYŁO SIĘ

PIELGRZYMKA DO MATKI BOŻEJ FRYDECKIEJ

Msza święta w bazylice Matki Bożej we Frydku była punktem kulminacyjnym IX Pieszej Pielgrzymki z Czeskiego Cieszyna do Frydku-Mistku. W tym roku wzięło w niej udział 72 pątników, którzy w sobotę rano wyruszyli w drogę z kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Czeskim Cieszynie. Opiekunem duchowym pielgrzymki był tradycyjnie ks. Paweł Pruszyński, pallotyn. Za motto pątnicy obrali sobie cytat z Pisma Świętego: „Słowo Pana trwa na wieki" (1P1,25), za patrona zaś pochodzącego z Cieszyna św. Melchiora Grodzieckiego, jednego z trzech Męczenników Koszyckich.

Pogoda sprzyjała pątnikom. Przystankami na prawie 30-kilometrowym szlaku pielgrzymim były kościoły: pw. Opatrzności Bożej w Koniakowie, pw. św. Jakuba w Domasłowicach Górnych oraz kaplica pw. św. Jana Nepomucena w Pazdernej. Celem zaś sanktuarium frydeckie, nazywane często „Śląskimi Lurdami".

Przypomnijmy, że niedawno zakończył się remont kapitalny bazyliki Matki Bożej, do której wyruszyła IX czeskocieszyńska pielgrzymka. W świątyni została odnowiona tzw. kaplica rzymska, kilka rzeźb, a także czternaście stacji Drogi Krzyżowej. Po remoncie można się też spodziewać poszerzenia usług: zabytkowy kościół będzie obecnie można zwiedzać z przewodnikiem. Zwiedzający będą mogli korzystać z elektronicznego przewodnika, z nagrań w językach: polskim, niemieckim i angielskim. Do uroczystego otwarcia świątyni i poświęcenia odnowionej Drogi Krzyżowej doszło niedzielę 28 sierpnia.

Dodajmy, że czeskocieszyńską pieszą pielgrzymkę do Frydku organizują od dziewięciu lat, podobnie jak doroczną Pieszą Pielgrzymkę z Zaolzia na Jasną Górę, państwo Jadwiga i Franciszek Frankowie. **(kor)**

POGODA

wtorek	środa
dzień: 23 do 27 °C	**dzień: 19 do 23 °C**
noc: 15 do 11 °C	**noc: 14 do 10 °C**
wiatr: 3-7 m/s	**wiatr: 2-6 m/s**

11108

9 771212 422027

KRÓTKO

WYSTAWA BEZ SAMOCHODU

KARWINA (wib) – Na wernisaż wystawy reprodukcji afiszy reklamowych czołowych twórców końca XIX i początku XX wieku zapraszają Inicjatywa „Dokořán/Na oścież" wraz ze Śląskim Kościołem Ewangelickim A.W. w Karwinie. – Odbędzie się ona w ramach akcji „Tydzień bez samochodu" – informuje Ester Dubská z Inicjatywy „Dokořán/Na oścież". – Na wernisażu, który odbędzie się w czwartek 15 września o godz. 18.00 w centrum „Agape" na frysztackim rynku, wystąpią grupa śpiewacza Rewelersi oraz Wanda Miech – dopełnia Dubská. Wystawę zwiedzać będzie można do końca października w godzinach otwarcia centrum.

* * *

W KOŃCU OTWARTA

CIESZYN (wib) – Od wczoraj oficjalnie przejechać już można ukończoną niedawno ul. Ładną Boczną, łącząca ul. Frysztacką z przejściem granicznym w Cieszynie-Boguszowicach oraz ekspresową S1między Cieszynem a Bielsko-Białą. Wprawdzie wydawać by się mogło, iż przez dłuższy czas nic nie stało na przeszkodzie w oddaniu jezdni do ruchu, to jednak pozostawała ona zamknięta. – Burmistrz otrzymał właśnie informację z Powiatowego Zarządu Dróg o otwarciu ulicy Ładnej Bocznej dla ruchu – powiedziała wczoraj Edyta Subocz, rzeczniczka burmistrz Cieszyna. – Chodnik do momentu ukończenia przebudowy zostanie zamknięty – dodała.

* * *

BĘDZIE CIASNO

HAWIERZÓW (wib) – Zaplanowana na drugą połowę bieżącego tygodnia wymiana nawierzchni asfaltowej na hawierzowskim rondzie spowoduje utrudnienia w ruchu. Od godz. 8.00 w środę do sobotniego poranka będzie on ograniczony i odbywać będzie się tylko jednym pasem jezdni. Natomiast w sobotę i niedzielę rondo zostanie całkowicie zamknięte, wtedy też wyznaczone zostaną objazdy. Zgodnie z harmonogramem prac ograniczenia powinny potrwać do godz. 20.00 w niedzielę.

CYTAT DNIA

– *Prawo i Sprawiedliwość robi wszystko, by nie wygrać tych wyborów* – stwierdził wczoraj w Radiu Zet Stanisław Żelichowski z Polskiego Stronnictwa Ludowego. Zdaniem posła, Jarosław Kaczyński najchętniej przeczekałby następną kadencję Sejmu i stworzył układ „PiS i reszta świata". – PiS stracił wszystkie szanse koalicyjne i szanse na zwycięstwo. Nawet listy wyborcze PiS to nie są listy do rządzenia, ale listy ludzi twardych, którzy przetrwają w opozycji – powiedział. Goście programu oceniali też m.in. kampanię wyborczą w wykonaniu Platformy Obywatelskiej i jej czteroletnią kadencję. Wg Tadeusza Cymańskiego z PiS, „próba obrzydzenia wyborców strachem przed PiS po raz drugi nie wyjdzie". Polityki PO bronił rzecznik rządu Paweł Graś, który wyjaśnił, że „to nie jest straszenie PiS". – To jest pokazanie, że są dwie ekipy, w których ręce można powierzyć los państwa na następne lata – stwierdził. **(kor)**

Dofinansowana »demolka«

Zespół budynków dawnej fabryki mebli giętych (później magazynów zbożowych) w centrum Czeskiego Cieszyna przestanie wreszcie istnieć. O jego likwidacji mówi się już od kilku lat, obecnie jego los został przesądzony dzięki dotacji, jaką władzom Czeskiego Cieszyna udało się uzyskać z funduszy unijnych, w ramach Morawsko-Śląskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. W przyszłości ma tu powstać kompleks komercyjno-handlowy.

Fot. MAREK SANTARIUS

Niszczejące zabudowania dawnej fabryki mebli giętych do maja 2013 r. znikną z krajobrazu Czeskiego Cieszyna.

Czeskocieszyńska inwestycja jest jedną z 17 rozbiórek, które przebiegną w najbliższym czasie w regionie. Dzięki nim z krajobrazu naszego regionu znikną mało estetyczne zabudowania i obszary, które przestały służyć swoim pierwotnym celom. Łącznie Morawsko-Śląska Rada Regionalna rozdzieliła 140 milionów koron z funduszy unijnych. – Pieniądze można wykorzystać tylko do rewitalizacji obszarów, nie da się ich przeznaczyć np. na stworzenie nowych zabudowań w tych miejscach – zaznacza Marian Lebiedzik, wiceprzewodniczący Rady.

Czeski Cieszyn na „rozprawienie się" z pochodzącymi z drugiej połowy XIX w. budynkami otrzyma 10 milionów koron, co pozwoli na pokrycie 85 proc. kosztów prac rozbiórkowych, reszta środków pochodzić będzie z kasy miasta. – Bardzo cieszę się z faktu, że w końcu uda nam się rozwiązać długotrwały problem z tymi zabudowaniami – przyznaje Stanisław Folwarczny, wiceburmistrz Czeskiego Cieszyna, odnosząc się do kilkuletnich starań władz miasta o uatrakcyjnienie obszaru w pobliżu dworca autobusowego. Jakiś czas temu znalazł się już nawet inwestor chętny do wykupienia terenów, jednak po jakimś czasie wycofał się ze swoich zamiarów. – Największym utrudnieniem dla inwestorów były właśnie zabudowania dawnej fabryki, w ostatnich latach doszedł do tego kryzys finansowy – wyjaśnia Dorota Havlíková, rzeczniczka ratusza.

Przeznaczone do rozbiórki budynki są od dłuższego czasu w bardzo złym stanie i zagrażają okolicznym zabudowaniom (zapadł się już m.in. strop). – W ramach projektu zostaną one zlikwidowane, a cały obszar zrewitalizowany po to, by stworzyć atrakcyjne miejsce w centrum miasta, które udostępnione zostanie prywatnym inwestorom – tłumaczy Stanisław Folwarczny. Zakończenie prac zaplanowano na maj 2013 r. Wiceburmistrz miasta zapewnia także, iż miasto będzie rozmawiało z przyszłym właścicielem gruntów o umieszczeniu w tym miejscu tablicy, która wisiała na budynku dawnej fabryki i upamiętniała wyruszające stąd pierwsze transporty Polaków do nazistowskich obozów koncentracyjnych. – Tablica ta znajduje się obecnie w Urzędzie Miasta i chcemy, by przyszły inwestor przewidział jej umieszczenie w tym pamiętnym miejscu – przekonuje Folwarczny.

Oprócz Czeskiego Cieszyna pieniądze na rozbiórki z Regionalnego Programu Operacyjnego popłyną także m.in. do Trzyńca i Lutyni Dolnej. – Szczególnie kosztowna będzie rewitalizacja trzynieckich terenów przy ul. Frydeckiej. Wykupienie i rozbiórka niszczejących hal produkcyjnych, magazynów i garażów na obszarze 1,5 hektara pochłonie 23,5 milionów koron z unijnej dotacji, kolejne 4,5 miliona dołoży miasto – mówi Michal Sobek, rzecznik Morawsko-Śląskiej Rady Regionalnej. Z kolei w miejscu dawnego basenu otwartego w Lutyni Dolnej, który zamknięto w połowie lat 90., powinien w przyszłości powstać kompleks sportowy.

WITOLD BIERNAT

Wówczas też była niedziela...

Dokończenie ze str. 1

– Jest to uroczystość tym bardziej wyjątkowa, że odbywa się w niedzielę, w dniu, kiedy to właśnie przed 79 laty doszło do tej lotniczej tragedii – podkreśliła konsul Olszewska. – Spotykamy się na Żwirkowisku, miejscu niezwykłym, naznaczonym przez los, które stało się na zawsze nie tylko miejscem pamięci bohaterskich lotników, ale też miejscem, które skupiło Polaków, którzy na tej ziemi pozostali i pamięć o polskich pilotach pielęgnowali przez lata – dodała konsul generalna RP. W uroczystości wzięli ponadto udział: wójt Cierlicka, Martin Polášek, przedstawiciele Zarządu Głównego PZKO: Zygmunt Stopa i Władysław Kristen. Tradycyjnie przyjechali seniorzy z aeroklubów z Bielska-Białej, Krakowa, Rybnika, Katowic i Jaworzna. Kwiaty pod pomnikiem złożyli też przyjaciele kościeleckich PZKOwców z Jastrzębia-Zdroju, a także ze Związku Polskich Spadochroniarzy, Oddziału Ziemi Cieszyńskiej. Nową organizację, Zaolziańskie Stowarzyszenie Lotnicze im. Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, reprezentował Dariusz Cymerys. Dodajmy, że uroczystości, jak i mszę świętą, uświetnił śpiewem chór „Zgoda" z Trzyńca pod kierownictwem Ireny Małysz. **(kor)**

Fot. MAREK SANTARIUS

Wieniec pod pomnikiem na Żwirkowisku złożyli też w niedzielę w imieniu Zarządu Głównego PZKO Zygmunt Stopa i Władysław Kristen.

Penetrowali okolice industrialne

Członkowie Zaolziańskiego Towarzystwa Fotograficznego (ZTF) wybrali się podczas weekendu na plener na zaolziańskie „doły". Ich bazą był jeden z ośrodków wypoczynkowych nad Zalewem Cierlickim.

– Stało się tak pierwszy raz, wcześniej z reguły nasze doroczne plenery odbywały się w okolicach Łomnej Górnej lub Jabłonkowa – powiedział nam prezes ZTF, Marian Siedlaczek. – Wprawdzie wyjeżdżaliśmy stamtąd do Orłowej lub Karwiny, ale teraz znad Zalewu Cierlickiego mieliśmy bliżej do tych stron górniczych, które nas tym razem interesowały.

Fotografików nie tylko z Zaolzia, ale też z Polski, interesowały głównie tereny Suchej Górnej i Ostrawy, penetrowali okolice industrialne, fotografowali też bezdomnych. – Plener był bardzo roboczy, pracowaliśmy nie tylko w plenerze, ale też w atelier. Powstało bardzo dużo zdjęć, które przedstawimy na wystawie w czeskocieszyńskiej kawiarni literackiej i czytelni „Noiva". Jej wernisaż powinien się odbyć w piątek 16 grudnia – dodał Marian Siedlaczek. **(kor)**

Fot. HALINA SIKORA

Jedno z plenerowych zdjęć.

Dożynki w stonawskim kościele

Tradycyjne święto plonów w każdej miejscowości obchodzone jest nieco inaczej. Po dożynkach mających charakter imprez kulturalno-towarzyskich, które już od sierpnia organizują kolejne koła PZKO, w ostatnią niedzielę odwiedziliśmy dożynki potraktowane jako uroczystość kościelną. Podczas niedzielnej mszy świętej w kościele pw. św. Marii Magdaleny w Stonawie proboszcz parafii, ks. Roland Manowski, pobłogosławił dary ziemi.

Wszystkie ołtarze świątyni udekorowane były plonami przyniesionymi przez parafian – był snopek zboża, jarzyny, owoce, wino, a nawet para gołębi w klatce oraz dwie owieczki w ogrodzeniu. – Tak właśnie urodził się Pan Jezus – przypomniał proboszcz, komentując beczenie owiec, w kościołach dźwięk raczej nie spotykany. Przed kościół przyprowadzono również konie.

Na początku mszy miejscowy rolnik wręczył chleb – symbol żniw – wójtowi Andrzejowi Feberowi. Wójt zapewnił, że przez cały czas sprawowania swej funkcji będzie, tak jak dotychczas, starał się o sprawiedliwy podział dóbr we swej gminie. Drugi chleb – z napisem „Stonawskie Dożynki 2011" – parafianie przynieśli przed ołtarz, wraz z wieńcem dożynkowym i innymi plonami ziemi, podczas ofiarowania. Z darami szły również dzieci z czeskich i polskich klas miejscowej szkoły.

Fot. DANUTA CHLUP

Dzieci wręczają kapłanowi wieniec dożynkowy i inne dary.

Proboszcz w swej homilii zwrócił uwagę na to, że osobny chleb ofiarowali parafianie czeskiej, a osobny polskiej narodowości, lecz tylko jeden chleb – ten, który na ołtarzu przemieniony zostanie w ciało Chrystusa, łączy je oba w jedno, tak samo, jak stonawianie obu narodowości żyją razem w jednej gminie i jednej parafii, tworząc wspólnotę.

Po mszy świętej, którą upiększył śpiewem chór MK PZKO pod dyr. Marty Orszulik, parafianie i goście z okolicy mogli częstować się poświęconym chlebem, kołaczami i kaszanką, które zafundowały miejscowe firmy. Kołacze własnoręcznie upiekła jedna z mieszkanek Stonawy, Helena Fröhlich. **(dc)**

»Domowe« produkty przyciągają klientów

W Trzyńcu odbyły się w piątek pierwsze Targi Farmerskie. Mieszkańcy miasta i okolicy z zaciekawieniem zaglądali do stoisk rozstawionych na placu przed Domem Kultury „Trisia" i kupowali przede wszystkim podstawowe produkty spożywcze – masło, sery, wędliny oraz owoce i jarzyny. Cena nie była dla nich najważniejsza.

– Moje masło jest droższe niż w normalnych sklepach, ale od rana sprzedałem już 25-kilogramową bryłę – przekonywał po południu handlowiec, który przyjechał aż z Szumawy. Za 10 dekagramów masła trzeba było zapłacić 30 koron. W tym samym stoisku można było nabyć sery po 300-500 koron za kilogram. Kupujących nie brakowało. – Nasze masło produkowane jest starą, klasyczną metodą. Nie zawiera żadnych dodatkowych tłuszczów, wody ani konserwantów. Można na nim smażyć, ponieważ się nie przypali – uzasadniał sprzedawca cenę dużo wyższą od tej, za którą można masło nabyć w supermarketach. – Tak, te rzeczy są droższe niż w zwykłych sklepach, ale do mnie przemawia lepsza jakość. Byłam już na podobnych targach w Frydku i bardzo się cieszę, że teraz mamy je również w Trzyńcu – powiedziała naszej gazecie Marie Klimánková, która kupiła i masło, i sery.

Zbigniewa Nogawczyka, który przyszedł na targi z całą rodziną, zagadnęliśmy w momencie, gdy próbował likieru miodowego z Nydku, posiadającego markę „Górolsko Swoboda – produkt regionalny". – Kupiliśmy tu głównie mięso i wędliny. Dlaczego? Bo te produkty są bez dyskusji lepsze niż w supermarketach – stwierdził, pokazując nam zawartość swej siatki. Jego mama cieszyła się z domowego salcesonu i kaszanki, które – według jej słów – nie były specjalnie drogie.

Do stoiska z wędlinami ustawiała się najdłuższa kolejka. Niemałym zainteresowaniem cieszyły się również przyprawy z Palawy, owoce i jarzyny. W ofercie był makaron z roślin strączkowych, herbaty i kosmetyka ziołowa, orzeszki, a także zioła w doniczkach do uprawy w domu. Przedstawiciel rodzinnej firmy z Hradca Kralovej oferował przetwory z rokitnika i żurawiny – konfitury, soki, herbaty, cukierki – wszystko bez konserwantów chemicznych. Również na innych stoiskach widniały tablice informujące, że produkty są krajowego pochodzenia oraz że nie zawierają dodatków chemicznych. Do ludzi zmęczonych już nieco zunifikowanym smakiem przemysłowo produkowanych produktów żywnościowych te argumenty trafiają. Targi farmerskie wprowadzono już w niejednym mieście. W Trzyńcu następne odbędą się 23 września oraz 7 i 21 października. Czas pokaże, czy mieszkańcy regularnie będą na nie przychodzili i przyjmą je jako jedną z alternatyw robienia zakupów. **(dc)**

Fot. DANUTA CHLUP

Przyprawy wybiera się nie tylko według nazwy, ale też zapachu...

NA **KŁOPOTY** Z POLSZCZYZNĄ:

O problemach z »włączaniem«

Tematem „Kłopotów" jest tym razem wymowa wyrazu „włączać". Czasem możemy się spotkać na ulicy, w sklepie i nie tylko tam, z formami [włanczać], [włonczać]. Jak jest więc poprawnie?

W polszczyźnie jednokrotność i wielokrotność sygnalizowana jest na ogół przez oboczność, czyli wymianę przyrostków tematycznych –y- : -a-, np. przełączyć – przełączać, rozłączyć – rozłączać, włączyć – włączać. Błędne użycie wyrazu „włanczać", gdzie doszło do dodatkowej oboczności w wymianie tematycznej -ą- : -an- jest rażące. Rozróżnianie jednokrotnego „włączać" i wielokrotnego „włanczać" jest niepoprawne i sprawiłoby problem ortograficzny, bo zapis takiej formy trzeba uznać za niezwykły i – co tu kryć – raczej osobliwy.

Forma „włączać" nie ma wyłącznie jednokrotnego znaczenia. Może ona informować także o powtarzaniu czynności. Możemy powiedzieć więc, np. „Rano włączam radio" , „Codziennie włączam komputer", „Włączam właśnie światło". Jednokrotny wariant dokonany tego czasownika brzmi natomiast „włączyć".

Jak pisze prof. Jan Miodek w Słowniku ojczyzny polszczyzny, wystarczającym argumentem przeciwko błędnym formom jest ortografia, ponieważ w polszczyźnie nie istnieje litera mogąca być nosowym odpowiednikiem „a", litera „ą" zaś oznacza nosowe „o". Słownik wyrazów kłopotliwych autorstwa M. Bańko i M. Krajewskiej – źródłem błędu mogą być fałszywe analogie powiązane z wymową np. dokonane „wykończyć" i niedokonane „wykańczać" lub z wymianą samogłosek w innych czasownikach np. „przekroczyć" – „przekraczać", „przerobić" – „przerabiać". Jak już wspomniano wymowa „wyłonczyć" i błędne „wyłanczać" to nie tylko sprawa fonetyki, ale również kwestia znaczenia. Są mianowicie w polszczyźnie pary czasowników typu „donosić" – „donaszać", „wykończyć" – „wykańczać", które są zróżnicowane znaczeniowo: czasowniki z -o- w temacie mają znaczenie jednokrotne, z -a- wielokrotne. Być może stąd wzięła się błędna analogia w błędnej wymowie „włanczać"!

Może warto wspomnieć, że w dawnej polszczyźnie (w XIV, XV i na początku XVI w.) litera „ą" (a więc „a" z ogonkiem) była znakiem graficznym samogłoski nosowej „a", natomiast literą „ę" oznaczano „e" nosowe. W XVI wieku samogłoska nosowa „ą" zaczęła zmieniać swoje brzmienie. Stąd więc dawne „a" nosowe jest wymawiane w polszczyźnie jako „o" nosowe, oznaczane jednak jest graficznie jako „ą".

Wymowa [włanczać] jest bardzo rozpowszechniona, jednak nie ma aprobaty normatywnej. Pojawiają się też inne pary analogiczne: z o nosowym i z a nosowym jak np. „odtrącić" i „odtrącać" (wymawiane błędnie [odtrancać]), „osądzić" i „osądzać" (wymawiane błędnie [osandzać]), „zdążyć" i „zdążać" (wymawiane błędnie [zdanżać]).

Podane przykłady wcale nie wymagają takiej formy, w zdaniach „Przed wyjściem zawsze wyłączam światło", „Po przebudzeniu włączam komputer". To właśnie kontekst wypowiedzi pozwoli rozmówcy rozstrzygnąć, czy mamy na myśli czynność jednokrotną, czy też wielokrotną.

Jak wspomniano, częściej można usłyszeć błędną wymowę czasowników „dołączać", „włączać", „załączać", „rozłączać", „podłączać" – aniżeli poprawne formy. Warto więc zapamiętać , że piszemy dołączać - wymawiamy [dołonczać], załączać [załonczać], rozłączać [rozłonczać], włączać [włonczać], by nie wyjść jednak na nieuków.

JAN KUBICZEK

Niezwykła wyprawa

Początek wyprawy miał miejsce 22 sierpnia w Czeskim Cieszynie. Uczestnicy tradycyjnych historycznych wędrowań, czyli nauczyciele zaolziańskich szkół, spotkali się na dworcu autobusowym. Skoro niezwykła wyprawa, to autobus też musiał być niezwykły. Mieliśmy przyjemność podróżować autokarem, który na co dzień jest do dyspozycji klubu HC Stalownicy Trzyniec. Punktualnie o godzinie 22.00 wyruszyliśmy do... Gdańska.

Zdjęcia: JAN KUBICZEK

Uczestnicy wędrowań na Westerplatte.

Organizatorem kolejnych historyczno-polonistycznych wędrowań „Średniowiecznym Hanzeatyckim Szlakiem" było Towarzystwo Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej i Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie.

Pierwszym przystankiem naszych wędrowań było Westerplatte. Tam pod grobami 15 żołnierzy i prochami majora Henryka Sucharskiego, które w 1971 roku sprowadzono z Włoch, nasz przewodnik, dr Andrzej Zawistowski, przedstawił w skrócie historię pierwszych dni II wojny światowej i opowiedział o znaczeniu tego miejsca w historii Polski. To właśnie na przylądku Westerplatte, w miejscu, gdzie rozpoczęła się II wojna światowa, znajduje się cmentarz poległych w 1939 r. żołnierzy polskich. Ocalała Wartownia nr 1, ruiny koszar i Wartowni nr 3 oraz stojący na usypanym po wojnie kopcu Pomnik Obrońców Wybrzeża, odsłonięty w 1966 roku. Tam też uczestnicy złożyli kwiaty pod pomnikiem bohaterów Westerplatte, by później wyruszyć do centrum Gdańska i zwiedzić Stocznię Gdańską, Pomnik Trzech Krzyży przed Stocznią Gdańską poświęcony ofiarom Grudnia '70, stoczniowcom, którzy zostali zastrzeleni przed bramą gdańskiej stoczni podczas strajku. Na pamiątkę tego wydarzenia w grudniu 1980 r. przed wejściem na teren stoczni postawiono pomnik, zaprojektowany przez inż. Bogdana Pietruszkę i grupę artystów. Trzy wysokie, stalowe krzyże zwieńczone i połączone mosiężnymi kotwicami stanęły dokładnie w miejscu, gdzie padło pierwszych trzech zabitych. Następnie po zwiedzeniu części Stoczni Gdańskiej wyruszyliśmy do Muzeum Stoczni Gdańskiej „Solidarność", które opowiada o polskiej historii lat 1956-1989. W podziemiach budynku Komisji Krajowej NSZZ Solidarność naprzeciw bramy byłej Stoczni Gdańskiej im. Lenina w sierpniu 1980 roku narodziła się „Solidarność". Muzeum to jest w pełni multimedialne, a jednocześnie pozwala poczuć się tak, jakby rzeczywistość PRL-u powróciła. Każdego zwiedzającego porywa w nurt przeszłości, pokazując szczegóły wydarzeń poprzedzających powstanie NSZZ Solidarność. Odtworzono podziemną drukarnię z muzealnymi powielaczami, typową celę więzienną z wyposażeniem oraz sklep wraz z asortymentem tych czasów. Na ekranach można było obejrzeć archiwalne filmy przypominające zamieszki, represje i codzienną rzeczywistość tamtych lat.

Następnie wyjechaliśmy kolejką miejską do Sopotu, gdzie niektórzy wyruszyli na sopockie molo, inni skorzystali z okazji, żeby się posilić lub zobaczyć to urocze miasteczko. Po powrocie do Gdańska zwiedzaliśmy historyczny Gdańsk, a konkretnie nieznane lub mało znane miejsca, jak np. pomnik Jana Heweliusza, młyn wodny, miejsce, gdzie znajdował się niegdyś zamek krzyżacki, kościół św. Katarzyny oraz kościół św. Brygidy z niedokończonym ołtarzem z... bursztynu. Zbudowany został około połowy XIV w. początkowo jako kaplica pod wezwaniem św. Magdaleny w miejscu, gdzie wedle legendy ukazała się Najświętsza Panna. Kościół i parafia, ze względu na bliskie położenie przy Stoczni Gdańskiej, były związane z niezależnym ruchem robotniczym. Potem poszliśmy na Pocztę Polską w Gdańsku, na miejsce, które jest ściśle związane z początkiem II wojny światowej. Atak na Pocztę Polską w Gdańsku rozpoczął się o godz. 4.45, równocześnie z rozpoczęciem ostrzału Westerplatte. Nieco wcześniej ok. godz. 4:00 budynek pozbawiono prądu oraz połączenia telefonicznego. W gmachu Poczty Polskiej na placu Heweliusza w Gdańsku przebywało 43 pocztowców polskich z Gdańska, 10 pocztowców delegowanych z Gdyni i Bydgoszczy, oraz jeden kolejarz polski z Gdańska, a także członkowie rodzin niektórych z nich. Z budynku udało się uciec sześciu pocztowcom. Reszta bądź zginęła w czasie obrony, bądź została skazana na karę śmierci za bojówkarstwo (niem. Freischärlerei).

Kolejnym punktem wyprawy była Motława. Obejrzeliśmy Żuraw, który jest najstarszym zachowanym dźwigiem portowym w Europie. Został zbudowany w latach 1442-1444 w formie dwóch ceglanych baszt, między którymi zainstalowano drewniany mechanizm dźwigowy. Warto wspomnieć, że pełnił on potrójną funkcję: dźwigu przeładunkowego, fortyfikacji obronnej i bramy miejskiej. A dalej? Ulica Długa, zabytkowy ratusz w Głównym Mieście w Gdańsku, gotycko-renesansowa budowla, usytuowana na styku ulicy Długiej i Długiego Targu, Fontanna Neptuna – zaprojektowana przez Abrahama van den Blocke, Dwór Artusa (niem. Artushof). Wieczorem wyruszyliśmy do Pruszcza Gdańskiego, gdzie czekał nas nocleg. Stąd następnego dnia wyruszyliśmy do... Rosji.

Na przejściu granicznym Grzechotki-Mamonowo po przeprowadzonej kontroli i wszystkich niezbędnych procedurach, wypisaniu karty wjazdu i wyjazdu, czyli tzw. karty migracyjnej i spędzeniu tam prawie półtorej godziny, zmieniliśmy na zegarkach czas, dodając jedną godzinę. W Rosji wyruszyliśmy do Bałgi, miasteczka położonego w obwodzie kaliningradzkim, by obejrzeć resztki zamku krzyżackiego. Po trudnej podróży wśród dzikiej przyrody okazało się, że droga dalej jest nieprzejezdna... ruszyliśmy więc na piechotę. Poszliśmy do ruin zamku i kościoła w Bałdze.

Kolejnym przystankiem naszych wędrowań był Kaliningrad. W wyniku konferencji poczdamskiej w 1945 r. miasto znalazło się w granicach ZSRR i w 1946 zostało przemianowane na cześć zmarłego wówczas Michaiła Kalinina na Kaliningrad. Po wojnie nie zostało odbudowane – wręcz przeciwnie – w okresie ZSRR dochodziło do wyburzeń nielicznych zachowanych zabytkowych budynków. Z tych powodów niestety nie posiada, pomimo swojej długiej i bogatej historii, zbyt wielu zabytków. Wyruszyliśmy więc podziwiać katedrę, św. Wojciecha i Najświętszej Marii Panny, oraz pomnik Immanuela Kanta.

Następnego dnia z Orłówki ruszyliśmy do Tylży, dziś Sowietsk. To właśnie w Tylży podpisano traktat pokojowy francusko-rosyjski w 1807 roku. Na przejściu granicznym z Litwą obejrzeliśmy most królowej Luizy. Na tym przejściu spędziliśmy prawie dwie godziny – kontrola paszportów, karty migracyjnej, autobusu itd., by w końcu wyjechać na Litwę, a konkretnie do ... Taurogów.

Według legendy nazwa Taurogi pochodzi od dwóch słów: tauras (tur) i ragas (róg) Podobno w dawnych czasach tam, gdzie dziś jest położone miasto, ludzie zbierający grzyby znaleźli rogi tura. Kolejnym przystankiem naszej wyprawy była Dolina A. Mickiewicza w Kownie, która dziś znajduje się w obrębie miasta. To właśnie tam nasz wielki wieszcz jeździł na „szpacjery" sam, w towarzystwie swych przyjaciół i z Karoliną Kowalską, w której był zakochany. W tej dolinie przyjaciele zorganizowali pożegnanie z poetą w czerwcu 1823 r., kiedy to A. Mickiewicz wyjeżdżał do Wilna, na kamieniu wyryli inicjały A. M. i rok 1823. Ten kamień można do dziś zobaczyć w dolinie nazywanej obecnie Doliną Adama Mickiewicza. Po zakwaterowaniu w hotelu w Kownie wieczorem wyruszono na Starówkę. Następnego dnia obejrzeliśmy m. in. zamek kowieński. W jednej z ocalałych baszt mieści się uruchomione w 1967 roku Muzeum Zamku Kowieńskiego. Dalej wyruszyliśmy na pobliski plac Ratuszowy, gdzie obejrzeliśmy ratusz, archikatedrę Św. Piotra i Pawła, kolegium jezuickie, gdzie mieszkał Adam Mickiewicz i wiele innych zabytków. Kolejnym celem naszej wyprawy była Krasnogróda, wieś nad jeziorem Hołny w Polsce w województwie podlaskim, w powiecie sejneńskim. We wsi znajduje się dworek z końca XVII wieku – dawna siedziba Macieja Eysmonta. To właśnie tutaj często przebywał Czesław Miłosz, którego matka była córką właściciela.

Powrót planowany był, co prawda, na sobotę, ale z uwagi na trasę jaka pozostała do pokonania, poniekąd się przeciągnął do niedzieli 28 sierpnia. Chciałbym w imieniu wszystkich uczestników podziękować organizatorom, w szczególności panom Andrzejowi Królowi, Andrzejowi Zawistowskiemu oraz Stanisławowi Folwarcznemu za przygotowanie tej niezwykłej i z całą pewnością niezapomnianej wyprawy.

JAN KUBICZEK

Zwiedzanie Kowna.

Zaprosić do źródła Olzy młodych

Zaledwie pięcioletni Marek Szymeczek został w piątek pasowany na „ochrońcę źródła", a konkretnie na przewodniczącego Młodzieży od Źródła Olzy. Stało się to podczas 13. już edycji Święta Źródła, które odbyło się na stokach rozciągającej się nad Istebną góry Gańczorki, z których wypływa magiczna dla wszystkich mieszkańców Śląska Cieszyńskiego rzeka Olza.

Marka Szymeczka pasowali na „ochrońcę źródła" znany folklorysta i multiinstrumentalista ludowy Józef Broda z Koniakowa oraz główny organizator wyprawy pod Gańczorkę, Władysław Kristen z Czeskiego Cieszyna. – Była to ze strony pana Brody, który żywiołowo, ad hoc wpadł na ten pomysł przy źródle Olzy, bardzo miła niespodzianka. Sądzę, że mój syn na długo tę chwilę zapamięta – powiedział nam ojciec Marka, Józef Szymeczek, prezes Kongresu Polaków, który osobiście wziął udział w Święcie Źródła.

Oprócz Józefa Brody czy prezesa Kongresu w wyprawie pod Gańczorkę wzięli też udział konsul generalna Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie, Anna Olszewska, przewodniczący Rady Powiatu Cieszyńskiego, Stanisław Kubicius, czy nadleśniczy Witold Szozda z Nadleśnictwa Wisła-Czarne, na terenie którego leży źródło Olzy. A przede wszystkim ponad 60. mieszkańców Zaolzia, którzy wyjechali na wyprawę do Istebnej dwoma autokarami. Nie zabrakło też harcerzy i turystów z polskiej strony Śląska Cieszyńskiego, uczniów ze szkół z Koniakowa i Istebnej-Zaolzia, a także członków zespołu folklorystycznego „Jetelinka".

Wszyscy uczestnicy zaśpiewali tradycyjnie przy źródle wszystkie dziewięć zwrotek nadolziańskiego hymnu „Płyniesz Olzo", autorstwa Starego Nauczyciela z Gnojnika, Jana Kubisza. – Miejmy nadzieję, że w przyszłych edycjach Święta Źródła będzie brało udział coraz więcej młodych ludzi z obu brzegów Olzy. Musimy przecież komuś przekazać pałeczkę – powiedział nam Władysław Kristen.

(kor)

Na „ochrońcę źródła" pasowali Marka Szymeczka (od lewej): Józef Broda i Władysław Kristen.

Zdjęcia: ARC

Uczestnicy 13. Święta Źródła na zdjęciu zbiorowym pod Gańczorką, w miejscu, gdzie spotyka się kilka strumyków, które tworzą rzekę Olzę. W środku grupy: konsul generalna RP w Ostrawie, Anna Olszewska.

Weekend po śląsku w Łomnej Dolnej

Kilka tysięcy osób – miłośników folkloru i śląskich tradycji, odwiedziło w miniony weekend Łomną Dolną. Po raz 42. odbył się tutaj międzynarodowy festiwal folklorystyczny „Śląskie dni", organizowany od 1969 roku przez Macierz Ślaską, oddział w Łomnej Dolnej. Jak co roku imprezie towarzyszył rajd pieszy i rowerowy „Ścieżka Manesa", na który w sobotę turyści wyruszyli z Trzycieża, Trzyńca, Nawsia i Mostów koło Jabłonkowa.

– Już od 42 lat ludzie dobrze się tu bawią i mówią, że to naprawdę piękny festiwal, z przyjemną atmosferą, a na dodatek w jednym z najpiękniejszych tego typu obiektów w całym kraju – powiedziała nam główna organizatorka imprezy, Jarmila Kantorová, przewodnicząca łomniańskiego oddziału Macierzy Śląskiej. – „Śląskie dni" to nie tylko folklor, muzyka, taniec. Ludzie przyjeżdżają tu nie tylko dla folkloru i zabawy przy dobrej muzyce, ale też dla dobrego regionalnego jedzenia i pięknej okolicy – dodała. Wielki przegląd zespołów folklorystycznych odbywał się w oba festiwalowe dni w kompleksie etnograficznym Macierzy Śląskiej. Na trzech podiach występowały zespoły z różnych stron, a w niedzielę przed południem wszyscy wykonawcy zaprezentowali się w barwnym korowodzie. W tym roku wśród ponad 20 zespołów i kapel znalazły się trzy zagraniczne: słowacki „Jánošík-Svít", chorwacki „Branimir 888" i „Żywczanie" z Polski. Najwięcej wykonawców pochodziło jednak z naszego regionu, nie zabrakło także polskich zespołów. – Co roku chcemy pokazać widzom także coś innego, wykonawców z różnych krajów i regionów. Nie jest to jednak festiwal zagranicznych zespołów, bo przede wszystkim prezentujemy Śląsk, są to przecież nasze, śląskie dni – dodała Jarmila Kantorová. Wśród polskich wykonawców z Zaolzia znalazły się w tym roku zespół „Bystrzyca" oraz jabłonkowskie kapele „Nowina" i „Lipka". – „Bystrzyca" występowała na „Śląskich dniach" już kilka razy, za mojego kierownictwa jest to drugi raz. Tańczy się tu dobrze, jest fajna atmosfera – powiedziała po sobotnim występie zespołu na podium nad Łomnianką Ewa Nemec, która wraz z mężem Michałem Nemcem kieruje „Bystrzycą". Jak dodała, zespół ma za sobą „występowy" sezon, i po „Śląskich dniach" zrobi sobie przerwę i zacznie przygotowywać się do sezonu balowego.

Fot. ELŻBIETA PRZYCZKO

Na tegorocznych „Śląskich dniach" gościł zespół „Bystrzyca".

Przez dwa festiwalowe dni Łomna żyła wprawdzie muzyką i folklorem, organizatorzy nie zapomnieli jednak o innych atrakcjach. Tradycyjnie już w kompleksie odbywał się jarmark rzemiosł i twórczości ludowej, a w stoiskach miejscowych oddziałów Macierzy Śląskiej i innych organizacji można było zakupić smaczne regionalne potrawy i domową miodulę czy warzónkę.

(ep)

WTOREK 13 września

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.09** Polityka przy kawie **8.25** Jaka to melodia? (teleturniej) **8.55** Lippy and Messy **9.05** Jedynkowe przedszkole **9.35** Dlaczego? Po co? Jak? **9.50** Badacze natury **10.15** Podróżnik **10.35** Tętno pierwotnej puszczy **11.10** ABC klimatu **11.25** Polskie zwierzęta w niebezpieczeństwie **11.40** Las bliżej nas **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.25** Apetyt na EURO-pę **12.50** Ganges - źródło życia (dok. bryt.) **13.55** Plebania (s.) **14.25** Klan (s.) **15.00** Wiadomości **15.20** Szerokie tory **15.50** Operacja „Życie" **16.25** Moda na sukces (s.) **16.50** EUROexpress **17.00** Teleexpress **17.20** Gość Jedynki **17.30** Plebania (s.) **18.00** Klan (s.) **18.30** Pogodni (s.) **18.35** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.10** Hallo, tu Hania! **19.30** Wiadomości **20.30** Białe kołnierzyki (film USA) **21.25** Rezydencja (s.) **21.55** To lubię! **22.55** Trudno zapomnieć (film kopr.) **0.35** Londyńczycy (s.).

TVP 2

5.55 Egzamin z życia **7.20** Pogodni(s.) **7.30** Na dobre i na złe (s.) **8.30** Pytanie na śniadanie **10.50** Obok nas **11.25** Burkina Faso - dać nadzieję **11.55** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **12.30** Sąsiedzi (s.) **13.00** Barwy szczęścia (s.) **13.35** Tak to leciało! (teleturniej) **14.40** M jak miłość (s.) **15.45** Panorama - kraj **16.20** Małpie mamy (dok. USA) **17.20** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **18.00** Panorama **18.50** Wiadomości z drugiej ręki **19.25** Kawałek lata **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.40** M jak miłość (s.) **21.45** Magazyn Ekspresu Reporterów **22.50** Wojna Restrepo (film USA) **23.50** Czas honoru **0.45** Defekt.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info **6.44** Info poranek **7.53** Twoja@sprawa **8.03** Gość poranka **8.42** Info poranek **9.00** Serwis info **10.10** Biznes - otwarcie dnia **10.21** Info poranek **10.30** Serwis info **10.50** Gość poranka **12.15** Biznes **13.00** Serwis info **13.10** Raport z Polski **15.00** Serwis info **16.00** Rozmowa dnia **16.15** Biznes **17.00** Jarmark produktów tradycyjnych **17.35** Kroniki miejskie **17.45** Ekosonda **18.15** Co, gdzie, kiedy? **18.30** Aktualności **18.50** Gość Aktualności **19.25** Słownik pojęć unijnych **20.10** Minęła 20-ta **21.05** Telekurier **22.15** Studio Lotto **22.30** Info dziennik **23.50** Sportowy wieczór **0.12** Globalne sushi - widmo pustych oceanów (dok. franc.).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **7.30** Przygody Animków **8.00** Scooby Doo **8.30** Sylwester i Tweety na tropie **9.00** Rodzina zastępcza plus **10.00** Daleko od noszy **10.30** Świat według Kiepskich (s.) **11.00** Malanowski i Partnerzy (s.) **12.00** Orły z Bostonu (film USA) **13.00** Szpilki na Giewoncie (s.) **14.00** Miodowe lata (s.) **14.45** Trudne sprawy **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Malanowski i Partnerzy (s.) **17.00** Dlaczego ja? **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Linia życia (s.) **20.00** Teoria chaosu (film kopr.) **22.15** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (s.) **23.15** Kariera Heidi Fleiss (film USA).

TVC 1

5.59 Dzień dobry z Jedynką **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Samochodziki **9.30** Zauroczenie (s.) **10.25** Córki McLeoda (s.) **11.10** Reporterzy TVC **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **14.05** Śpiąca królewna (s.) **15.00** Planeta YÓ **16.00** Zaczarowane przedszkole **16.30** Pszczółka Maja (s. anim.) **17.00** AZ kwiz **17.30** Mąż do wynajęcia **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czarne owce **18.45** Wieczorynka **19.00** Wiadomości **20.00** Mały pitawal z dużego miasta (s.) **21.00** Podróż po Bangkoku **21.35** Pokondr live **22.20** Półmrok - kapłanki miłości **22.50** Policja kryminalna Paryż (s.) **23.45** Wężowe spojrzenia (film czes.) **1.05** Opowiadaj.

TVC 2

6.00 Przygody nauki i techniki **6.30** Na pograniczu tradycji **7.00** Panorama **8.00** Przyszłość wody **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Kultura z Dwójką **9.30** Osobistość w Dwójce **9.35** Więźniem na świeżym powietrzu **10.30** Po czesku **10.40** Ich oczy oglądały Boga (film USA) **12.30** Pr. muzyczny **13.15** Nasza wieś **13.35** Europa dziś (mag.) **14.00** Szukam pracy **14.30** Akademia telewizyjna - Europa a świat **16.50** Telewizyjny klub niesłyszących (mag.) **17.20** Obrońca **17.50** Podróżomania **18.20** Allo! Allo! (s.) **18.50** Kultura z Dwójką **19.10** Wiadomości w czes. j. migowym **19.20** Osobistość w Dwójce **19.30** Ushuaia **20.00** Kabaret (film USA) **22.00** Osobistość w Dwójce **22.05** Radovan Lukavský i Jiří Kodet **22.40** Od uzależnienia do niezależności **23.05** Q (mag.) **23.35** Hanami - czas kwitnącej czereśni (film niem.) **1.40** Konspiracyjne teorie o 11 września.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **9.05** Świat według Bundych (s.) **9.35** Lilly Schonauer - I była z tego miłość (film niem.) **11.25** Siostrzyczki (s.) **11.50** Tescoma ze smakiem **12.00** Południowe wiadomości **12.35** Strażnik Teksasu (s.) **13.40** Smallville (s.) **14.40** Kochane kłopoty (s.) **15.40** Dwóch i pół (s.) **16.05** Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości **17.30** Dowody zbrodni (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości **20.00** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **21.30** Weekend **22.30** Nocne wiadomości **23.05** Cukiereczek (film USA) **0.50** Prawo i bezprawie (s.) **2.15** Strażnik Teksasu (s.).

PRIMA

6.05 Wiadomości **6.55** Wiadomości regionalne **7.05** Fakty Barbory Tachecí **7.20** Magazyn kulinarny **7.50** VIP wiadomości **8.25** M.A.S.H. (s.)

TEORIA CHAOSU
Sensacyjny, Kanada/Wielka Brytania/USA, 2005,135 minut
Polsat, wtorek 13 września, godz. 20.00
Reżyseria: Tony Giglio
Występują: Jason Statham (Quentin Conners), Ryan Phillippe (Shane Dekker), Wesley Snipes (Lorenz/Jason York), Justine Waddell („Teddy" Galloway), Henry Czerny (Martin Jenkins), Nicholas Lea (Vincent Durano)
Detektyw Conners podczas policyjnej obławy zabija porywacza i zakładniczkę. Zostaje zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych. Niedługo po tym zdarzeniu dochodzi do napadu na bank, podczas którego bandyci pod wodzą nieuchwytnego Lorenza biorą jako zakładników personel i klientów. Ponieważ przestępcy chcą negocjować jedynie z Connersem, zwierzchnicy przywracają go do służby. Jego partnerem ma być niedoświadczony Dekker. W akcji bierze również udział oficer policji związana z jednym z funkcjonariuszy. Obława wywołuje chaos.

TRUDNO ZAPOMNIEĆ
Melodramat, Kanada/USA/RPA, 1998, 100 minut
TVP 1, wtorek 13 września, godz. 22.55
Reżyseria: Victor Sarin
Występują: Tim Dutton (detektyw Max Warner), Polly Shannon (Sandra Applewhite/Nicky Dawson)

Młoda Sandra Applewhite ginie wskutek wybuchu na niewielkim jachcie. Policja uznaje, że był to nieszczęśliwy wypadek i szybko zamyka sprawę. Śmierć pięknej dziedziczki fortuny intryguje detektywa Maksa Warnera z agencji „Warner i Hart". Mimo sprzeciwu Douga, jego partnera, rok po wypadku mężczyzna kontynuuje dochodzenie. Obserwuje wdowca Johna Gilmana, którego podejrzewa o zabójstwo żony. Pewnego dnia widzi plakat reklamujący podróże do Afryki. Dziewczyna z plakatu przypomina zmarłą. Max wyrusza więc na Czarny Ląd.

9.10 Nakryto do stołu **10.05** To morderstwo, napisała (s.) **11.05** Diagnoza morderstwo (s.) **12.05** Policja Hamburg (s.) **13.05** Renegat (s.) **14.05** Pan Złota Rączka (s.) **14.35** Detektyw Monk (s.) **15.35** Muzyka w sercach (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.50** Fakty Barbory Tachecí **18.00** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości **19.50** VIP wiadomości **20.00** Nie ma doskonałych **21.20** Prywatne dramaty **22.15** Kości (s.) **23.15** Zabójcze umysły (s.) **0.15** Zbrodnie niedoskonałe (s.).

ŚRODA 14 września

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.10** Polityka przy kawie **8.25** Jaka to melodia? (teleturniej) **8.55** Lippy and Messy **9.00** Budzik (dla dzieci) **9.35** I kudłate, i łaciate **9.55** Zdrowo z Jedynką **10.30** Zdrowie Europejczyków (film niem.) **11.30** Mam przepis na... **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.25** Magazyn rolniczy **12.50** Ganges - źródło życia (dok. bryt.) **13.55** Plebania (s.) **14.25** Klan (s.) **15.00** Wiadomości **15.25** To lubię! **16.20** Moda na sukces (s.) **16.45** EUROexpress **17.00** Teleexpress **17.20** Gość Jedynki **17.30** Plebania (s.) **18.00** Klan (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.10** To Timmy! **19.30** Wiadomości **20.30** Pacyfik (film kopr.) **21.35** Rezydencja (s.) **22.10** Wybory Polaków **23.25** Mamo, mogę spać z mordercą? (film USA) **1.05** Pacyfik (s.).

TVP 2

5.50 Egzamin z życia **7.15** Pogodni (s.) **7.25** Na dobre i na złe (s.) **8.30** Pytanie na śniadanie **10.45** Obok nas **11.20** Anna Dymna - spotkajmy się **11.55** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **12.35** Sąsiedzi (s.) **13.00** Barwy szczęścia (s.) **13.35** Szansa na sukces **14.40** M jak miłość (s.) **15.45** Panorama - kraj **16.15** Duży świat małych kobiet **17.20** Jeden z dziesięciu **18.00** Panorama **18.50** Wiadomości z drugiej ręki **19.25** Jestem **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.40** Rodzinka.pl(s.) **21.45** Mafia (komedia USA) **23.10** Pogodni (s.) **23.20** Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **0.15** Dr House (s.).

TV KATOWICE

6.00 Serwis info **6.14** Info poranek **7.53** Twoja@sprawa **8.03** Gość poranka **8.42** Info poranek **10.10** Biznes - otwarcie dnia **10.50** Gość poranka **11.30** Serwis info **12.15** Biznes **13.10** Raport z Polski **15.00** Serwis info **16.00** Rozmowa dnia **16.15** Biznes **16.30** Serwis info **17.00** NOSPR na Wyspach Brytyjskich **17.25** TV Katowice zaprasza **17.35** Kroniki miejskie **17.45** Magazyn reporterów TV Katowice **18.15** Co, gdzie, kiedy? **18.30** Aktualności **18.50** Gość Aktualności **19.25** Słownik pojęć unijnych **20.10** Minęła 20-ta **21.05** Telekurier **22.30** Info dziennik **23.50** Sportowy wieczór **0.12** Napalm i dziewczyna. Historia pewnej fotografii.

POLSAT

MAFIA
Komedia kryminalna, USA 1998, 85 minut
TVP 2, środa 14 września, godz. 21.45
Reżyseria: Jim Abrahams
Występują: Jay Mohr (Anthony Cortino), Lloyd Bridges (Vincenzo Cortino), Billy Burke (Joey Cortino), Christina Applegate (Diane Steen)

Losy dwóch pokoleń mafijnej rodziny Cortino. Vincenzo Cortino, syn listonosza z sycylijskiego miasteczka, niosąc paczkę do lokalnego mafiosa, przypadkowo odkrywa jej zawartość – narkotyki. Boss chce zabić niewygodnego świadka. W trosce o jego życie sąsiedzi wysyłają chłopca najbliższym statkiem do Ameryki. 65 lat później Vincenzo stoi na czele wielkiej rodziny mafijnej. Podczas ślubu syna zostaje postrzelony przez zamachowców. Młodszy syn, Anthony, podejmuje się zlikwidowania sprawcy.

6.00 Nowy dzień z Polsat News **7.30** Przygody Animków (s.) **8.00** Pinky i Mózg **8.30** Miś Yogi **9.00** Rodzina zastępcza plus **10.00** Daleko od noszy (s.) **10.30** Świat według Kiepskich (s.) **11.00** Malanowski i Partnerzy (s.) **11.30** Linia życia (s.) **12.00** Orły z Bostonu (s.) **13.00** Dom nie do poznania **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Trudne sprawy **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Malanowski i Partnerzy (s.) **17.00** Dlaczego ja? **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Linia życia (s.) **20.00** Świat według Kiepskich (s.) **20.30** Studio **20.40** Liga Mistrzów **23.30** Kwaśne winogrona (komedia USA) **1.30** Dopóki śmierć nas nie rozłączy (film USA).

TVC 1

5.59 Dzień dobry z Jedynką **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Samochodziki **9.30** Zauroczenie (s.) **10.30** Córki McLeoda (s.) **11.15** Zanim podniesie się kurtyna **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **14.05** Śpiąca królewna (s.) **15.00** Planeta YÓ **16.00** Zaczarowane przedszkole **16.30** Pszczółka Maja (s. anim.) **17.00** AZ kwiz **17.30** Ogród pod specjalnym nadzorem **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czarne owce **18.45** Wieczorynka **19.00** Wiadomości **20.00** List do Ciebie **21.00** W falach **21.55** Ocean - Pod piramidą marzeń **22.40** Szlag mnie trafi (film czes.) **23.55** 13. komnata J. Vágnera **0.30** Doktor Martin (s.) **1.20** Na tropie.

TVC 2

6.00 Pr. muzyczny **6.30** Diagnoza **6.50** Teleapteka **7.00** Panorama **8.00** Mity i fakty historii: Budda **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.30** Osobistość w Dwójce **9.35** Obrońca **10.05** Goya **11.05** Dwór Elżbiety (s.) **12.30** Gdzie się podziała ta stara piosenka **13.10** Chcesz je? **13.15** Heydrich - ostateczne rozwiązanie **13.45** 10 wieków architektury **14.00** Po czeskich i morawskich galeriach **14.15** O języku czeskim **14.30** Akademia telewizyjna - Sztuka a życie **18.00** El-Dżem **18.20** Historie Alfreda Hitchcocka (s.) **18.50** Kultura z Dwójką **19.10** Wiadomości w czes. j. migowym **19.20** Osobistość w Dwójce **19.30** Królestwo dzikiej natury **20.00** Taneczny wieczór galowy **21.40** Osobistość w Dwójce **21.55** Teatr żyje! (mag.) **22.25** Koncert z Praskiego Konserwatorium **22.55** Dziewictwo **0.20** Latin Music USA.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **9.05** Świat według Bundych (s.) **9.35** Klub miłośników Jane Austen (film USA) **11.50** Tescoma ze smakiem **12.00** Południowe wiadomości **12.35** Strażnik Teksasu (s.) **13.40** Smallville (s.) **14.40** Kochane kłopoty (s.) **15.40** Dwóch i pół (s.) **16.05** Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości **17.30** Dowody zbrodni (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości **20.00** Ekspozytura (s.) **21.45** 112 (mag.) **22.25** Nocne wiadomości **22.55** Człowiek widmo (film kopr.) **1.05** Prawo i bezprawie (s.) **2.30** Strażnik Teksasu (s.).

PRIMA

6.05 Wiadomości **6.55** Wiadomości regionalne **7.05** Fakty Barbory Tachecí **7.20** Magazyn kulinarny **7.50** VIP wiadomości **8.25** M.A.S.H. (s.) **9.10** Nakryto do stołu **10.05** To morderstwo, napisała (s.) **11.05** Diagnoza morderstwo (s.) **12.05** Policja Hamburg (s.) **13.05** Renegat (s.) **14.05** Pan Złota Rączka (s.) **14.35** Detektyw Monk (s.) **15.35** Czar miłości (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.50** Fakty Barbory Tachecí **18.00** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości **19.50** VIP wiadomości **20.00** Powroty do domu (s.) **21.20** Top Star magazyn **22.25** Castle (s.) **23.25** Magia kłamstwa (s.) **0.20** Zbrodnie niedoskonałe (s.).

TABELA ZANIECZYSZCZEŃ

Stężenie pyłu zawieszonego w powietrzu 12. 9. 2011 o godz. 6.00

	PM 10
Czeski Cieszyn	41
Trzyniec	20
Hawierzów	31
Karwina	30
Bogumin	40
Orłowa	29
Wierzniowice	29

Legenda: Wartości są podane w mikrogramach na metr sześcienny. Dopuszczalny limit stężenia pyłu zawieszonego (PM 10) wynosi 50 $\mu g/m^3$.
Źródło: Czeski Urząd Hydrometeorologii w Ostrawie. **(dc)**

ŽYCZENIA

Dnia 14. 9. 2011 obchodzi zacne 90. urodziny

pani JANINA JANUSZOWA

z Karwiny-Starego Miasta. Z tej okazji składamy Kochanej Mamie serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia, pogody ducha i wielu radosnych dni. Kolejnych pięknych jubileuszy życzą córki Maria, Teresa, Elżbieta i syn Wiesław z rodzinami. GL-577

Drogi prezesie, nie tylko na marginesie.
Z okazji tej zacnej uroczystości, życzymy Ci dużo radości, szczęścia i miłości!
Dnia 13 września obchodzi swe 25. urodziny

prezes SAJ-u TOMASZ PUSTÓWKA

Koledzy. GL-554

WSPOMNIENIA

W sercach naszych i w naszych myślach pozostaniesz na zawsze.

Dziś, 13. 9. 2011, przypominamy sobie 5. rocznicę śmierci

śp. EUGENIUSZA FEBRA

O chwilę wspomnień proszą żona Danka i syn Marcin z rodziną. RK-155

Dnia 12 września wspomnieliśmy 100. rocznicę urodzin naszego Drogiego Ojca

śp. OSKARA FARNIKA

z Cierlicka, zaś w czerwcu br. minęła 21. rocznica Jego śmierci. Z szacunkiem i miłością wspominają córka i syn z rodzinami. GL-564

W roku bieżącym obchodziliby swoje 100. urodziny nasi Kochani Rodzice

WANDA i ALOJZY MAROSZCZYKOWIE

z Rychwałdu, Wanda 5. 2. i Alojzy 12. 9. Z szacunkiem i miłością wspominają córka i syn z rodzinami. GL-581

NEKROLOGI

W głębokim żalu zawiadamiamy bliskich i znajomych, że w wieku 67 lat nagle i niespodziewanie zmarła nasza Kochana Mama, Babcia, Siostra, Ciocia i Teściowa

śp. ANNA BAŘÁKOWA

z domu Nowak ze Stonawy. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się we wtorek 13. 9. 2011 o godz. 14.30 z kościoła rzymskokatolickiego w Stonawie. Zasmucona rodzina. RK-163

Odchodzę, jak cień ptaka,
Któremu się życie przyśniło.
Odchodzę, jakby mnie nigdy nie było.
MAMA – to najsłodsze słowo.

W głębokim żalu zawiadamiamy, iż dnia 9. 9. 2011 po długiej i ciężkiej chorobie przestało bić serce naszej Najdroższej Mamusi, Siostry, Córki, Żony, Babci, Cioci, Teściowej, Szwagierki, Człowieka Zacnego

śp. JANINY WRANIK

z domu Prymus, zamieszkałej w Karwinie-Granicach. Ostatnie pożegnanie z Drogą Zmarłą odbędzie się dnia 16. 9. 2011 o godz. 15.00 w sali obrzędów pogrzebowych w Karwinie-Raju, ul. Borowskiego. W żałobie pogrążona rodzina. RK-164

Ogłoszenia do »Głosu Ludu« przyjmowane są w dni powszednie:

☐ W redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30.
e-mail: *ogloszenia@glosludu.cz*

☐ W biurze firmy AD SERVIS, ul. Strzelnicza 18, Cz. Cieszyn w godz. 8.00-16.00. Tel. 558 711 027;
e-mail: *ad.serwis@hudeczek.cz*

☐ W Odd. Literatury Polskiej Biblioteki w Karwinie-Frysztacie (przy rynku) w po, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00.17.00, so 9.00-12.00. Tel.: 596 312 477;
e-mail: *knih-k1pl@rkka.cz*

UWAGA

Przypominamy, że ogłoszenia do „Kroniki rodzinnej" należy przysyłać bądź przynosić osobiście do redakcji najpóźniej do godz. 12.00 dnia poprzedzającego wydanie gazety. W przypadku nekrologów czekamy do godz. 13.30, prosimy jednak wcześniej zgłosić telefonicznie fakt zamówienia ogłoszenia.

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – HAWIERZÓW: Piękność dnia (13, godz. 17.30);
▲ **ORŁOWA**: Piękność dnia (14, godz. 19.00).

CO W KINACH

KARWINA – Centrum: Transformers 3 (13, 14, godz. 17.30); Cygan (13, 14, godz. 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos**: Cygan (13, 14, godz. 17.30, 20.00); Lidice (13, godz. 9.00); **JABŁONKÓW**: Auta 2 (14, godz. 15.00, 17.00); **CIESZYN – Piast**: Król lew (13, 14,, godz. 15.00); Transformers 3 (13, 14, godz. 17.00); Uwikłanie (13, godz. 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00.
POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po-pt: godz. 19.00; nie: godz. 18.30.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – Biblioteka Miejska przy ul. Havlíčka zaprasza na spotkanie z cyklu Podróże bliskie i dalekie w piątek 16. 9. o godz. 17.00 „Śladami Czarnej Julki – o Karwinie, której już nie ma" opowiadać będzie Jarosław Jot-Drużycki. Bardzo zapraszamy wszystkich „starych karwinioków".

COEXISTENTIA – Konwent Polskiej Sekcji Narodowej odbędzie się w środę 14. 9. w Cz. Cieszynie, Strzelnicza 28 (salka posiedzeń ZG PZKO). Prezentacja delegatów o godz. 15.30.

KOŃSKA-PODLESIE – MK PZKO zaprasza na tradycyjne placki 16. 9. o godz. 16.00 obok restauracji Marco Polo.

SMP – Zaprasza w czwartek 15. 9. o godz. 17.00 w klubie Dziupla na otwarcie wystawy pt. „Czeski Miłosz" przedstawiająca dzieło polskiego noblisty poprzez wizerunki jego czeskich tłumaczy.

PTTS „BŚ" – TR „Olza" zaprasza na 5. rocznik rowerowego Rajdu do ujścia Olzy im. Władysława Janika 17. 9. Start przed przystankiem kolejowym w Lutyni Dolnej o godz. 9.15. Kolarze pojadą nową trasą z zwiedzaniem kościoła w Lutyni D. i izby pamięci w PZKO w Skrzeczoniu. Wpisowe na starcie 50 kcz, długość trasy do 30 km.

▲ zaprasza 17. 9. na spotkanie turystów trzech państw na Herczawie. Spotkanie o godz. 11.30. Odjazd z Cz. Cieszyna o godz. 7.20, z Karwiny o godz. 7.00 do Mostów k. Jabłonkowa. Inf.: 733 729 069, 596 311 685.

TNP – Wycieczka do Warszawy dla najlepszych dziewięcioklasistów z zeszłego roku szkolnego odbędzie się 15.-18. 9. Odjazd 15. 9. o godz. 6.00 z dworca autobusowego w Cz. Cieszynie. Przyjazd w niedzielę w godzinach wieczornych.

OFERTY

ANTYKI KUPIĘ – meble przedwojenne, obrazy, zegary, odznaczenia, srebra, militaria, stare zdjęcia, pocztówki i wiele innych, tel.: 0048 605 255 770. GL-053

WYCENIĘ I KUPIĘ ZA NAJLEPSZĄ CENĘ jakiekolwiek antyki, meble, instrumenty muzyczne, zabawki, szkło, porcelanę, obrazy, wszystkie gatunki broni białej i palnej, zegary, zegarki kieszonkowe – mogą być i uszkodzone, stare pocztówki i zdjęcia. Również skupujemy złom złota i srebra – złoto aż 700 kcz/g, srebro aż 25 kcz/g – jakakolwiek punca. Płacimy gotówką. Dzwoń kiedykolwiek! Inf.: 608 374 432, 608 863 098. GL-579

WYSTAWY

WIELKA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 2. 10. wystawa Zbigniewa Kubeczki pt. „Exlibris".

BIBLIOTEKA, Rynek Masaryka w Karwinie: do 30. 9. wystawa w ramach Roku Gustawa Morcinka pt. „Gustaw Morcinek – Powrót do korzeni". Czynna: po, wt, cz, pt: 8-18.

„NOIVA", CZ. CIESZYN, ul. Główna: do 14. 9. wystawa P. Krkošovej-Byrtusovej pt. „Wino, furtka, pies, ogródek". Czynna: po-pt: 10-20, so: 13-20.

MIEJSKI DOM KULTURY w Karwinie, sala MÁNESA: do 26.10. wystawa Stanislava Filipa pt. „Dłutem malowane". Czynna: po, śr, pt: 9-15, wt, czt: 9-19.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Cz. Cieszynie, Praska 3/14: do 20. 11. wystawa pt. „Siedziby szlacheckie na Śląsku Cieszyńskim"; stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego". Czynne: wt-pt: 8.00-16.30.

▲ **SALA WYSTAW w Hawierzowie, Robotnicza 14**: do 23. 10. wystawa pt. „Kultura stołowania, czyli jak dawniej biesiadowano"; stała ekspozycja pt. „Środki płatnicze na Śląsku Cieszyńskim". Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka**: do 30. 9. wystawa pt. „Franciszek Świder"; stała ekspozycja „Střípky z dějin Karviné". Czynne: wt-pt: 8.00-16.30, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Orłowej, Masaryka 958**: do 30. 10. wystawa pt. „Ludoznawczyni – Jiřina Králová". Czynna: po-pt: 8.00-16.30.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie, K muzeu 89**: stała ekspozycja „Czarodziejski świat tramwajów". Czynna wt-pt: 8.00-16.30.

▲ **SALA WYSTAW w Jabłonkowie, Rynek Mariacki 14**: wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy". Czynna: wt-pt: 8.00-16.30.

CO ZA OLZĄ

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynne codziennie 9-19.

Independent.pl na start

Pierwsza połowa września już prawie za nami, jednak w klubie „Dziupla" w Czeskim Cieszynie powakacyjny miesiąc zaczyna się dopiero rozkręcać. Wprawdzie jeden koncert (węgierskiego zespołu Trottel z 10 września) już za nami, jednak worek z wydarzeniami w pełni wysypie się dopiero w najbliższy czwartek. Wtedy to ruszy kolejna edycja trzymiesięcznego projektu Independent.pl, w ramach którego organizowane są koncerty, wykłady czy wystawy, mające promować polską kulturę niezależną.

Już pierwszy punkt programu tegorocznego Independent.pl zapowiada się niezwykle atrakcyjnie. W czwartek o godz. 17.00 w „Dziupli" odbędzie się wernisaż wystawy „Czeski Miłosz", przygotowanej z okazji 100. rocznicy urodzin polskiego noblisty przez Instytut Polski w Pradze. – Wystawa przedstawia życie i twórczość poety przede wszystkim z „czeskiej perspektywy", poprzez portrety tłumaczy jego dzieła na język czeski, m.in. Vlasty Dvořáčkovej, Heleny Stachovej, Václava Buriana, Miroslava Červenki, Jiřego Červenki, Josefa Mlejnka czy Jindřicha Bellinga. Ekspozycja zawiera także unikatowe zdjęcia z wizyty Miłosza w Pradze, autorstwa Karla Cudlína, oraz fotografie Joanny Helander – informuje Instytut Polski. Czeski Cieszyn jest jednym z wielu przystanków miłoszowskiej wystawy w RC, gościła już ona m.in. w Pardubicach, Brnie czy Lysej nad Łabą.

W skład projektu Independent.pl wchodzą także kolejne dwa wrześniowe wydarzenia w „Dziupli" – jedno filmowe, drugie muzyczne. W sobotę 17 września od godz. 18.00 zaplanowano projekcję pięciu krótkometrażowych filmów autorskich Wojciecha Pelca, zatytułowanych „Niepokalane poczęcie", „Portret wewnętrzny", „Oswajanie miejsca", „Czerń-biel" oraz „Between". Z kolei tydzień później, 24 września, na tutejszej scenie zagra zespół Dash Channel, grający, jak twierdzą sami jego muzycy, wypadkową wielu nurtów, głównie pop, rock, jazz i funky. Bilety w cenie 50 koron.

Z „nieindependentowych" wydarzeń na uwagę zasługuje tzw. „Angielski wtorek", przypadający na 20 września, w trakcie którego przy jednym ze stolików ustawionych w „Dziupli" rozmawiać będzie można tylko i wyłącznie w języku angielskim. Początek konwersacji o godz. 18.00. **(wib)**

GłosLudu Gazeta Polaków w Republice Czeskiej
Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn 737 01, w wydawnictwie POL–PRESS, s.r.o., IČO: 00535613 ◆ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn 737 01 ◆ Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glosludu.cz ◆ Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glosludu.cz ◆ Redaktorzy terenowi: Jacek Sikora, sikoraj@glosludu.cz ◆ Danuta Chlup, danuta.chlup@glosludu.cz ◆ Witold Biernat, witold.biernat@glosludu.cz ◆ Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glosludu.cz ◆ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e-mail: info@glosludu.cz ◆ www.glosludu.cz ◆ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ◆ Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis s.r.o., Zákaznické centrum, Vídeňská 995/63, 639 63 Brno ◆ Zamówienia – tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: predplatne@mediaservis.cz ◆ Reklamacje – tel.: 800 800 890 ◆ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ◆ Druk: Ringier Axel Springer Print CZ, a.s. Ostrawa ◆ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania ◆ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

PIŁKARSKI WEEKEND: PIERWSZY PUNKT BANIKA, ZWYCIĘSTWA NASZYCH DRUGOLIGOWCÓW

Udany jubileusz na Leśnej

I LIGA

CZ. BUDZIEJOWICE OSTRAWA 0:0

Ostrawa: Pietrzkiewicz – Malcharek, Vomáčka, Marek, Zawada – Poliaček, Lukeš, Droppa – Šenkeřík (62. Cverna), Svěrkoš (82. Ferenčík), Kraut.

Pierwszy punkt w sezonie wywalczył dla Banika Dawid Pietrzkiewicz. Polski bramkarz wyłapał cztery czyste okazje gospodarzy – odwdzięczając się trenerowi za zaufanie. Bliżej zwycięstwa byli ostrawianie. W końcówce meczu Kraut oko w oko z golkiperem trafił w poprzeczkę. W tabeli Banik „awansował" na przedostatnią pozycję. Prowadzi Sparta, stawkę zamyka Sigma Ołomuniec.

II LIGA

TRZYNIEC – SOKOLOV 1:0

Do przerwy: 1:0. Bramka: 8. Fr. Hanus. Trzyniec: Lipčák – Matoušek, Rehák, Kuděla, Siegl – Malíř, Maroši, Fr. Hanus (87. Pospíšil), Ceplák – Gavlák (61. Szmek), Nekuda (74. Surynek).

Trzyńczanie awansowali już na piątą pozycję w tabeli. Mecz z Sokolowem nie był wielkim widowiskiem, ale liczą się trzy punkty. Te wystrzelił podopiecznym Lubomíra Luhovego ubiegłoroczny król strzelców trzynieckiej ekipy – František Hanus. Gol poprzedziło idealne dośrodkowanie Patrika Siegla. – Nie mogliśmy wymarzyć sobie lepszych obchodów 90-lecia trzynieckiego futbolu – powiedział po meczu szczęśliwy trener Lubomír Luhový.

SPARTA B – KARWINA 1:2

Do przerwy: 0:1. Bramki: 75. Putz – 39. Ciku, 65. Gonda. Karwina: Kafka – Hrtánek, Bolf, Motyčka, Hoffmann – Jursa – Ciku, Gonda, Ficek (83. Chovanec), Milosavljev (78. Bartošák) – Mišinský (71. Presl). To był udany weekend dla zaolziańskich drugoligowców. Ze zwycięstwa radowali się bowiem także piłkarze Karwiny, którzy po dobrej grze po-

Fot. PETR RUBAL

Petr Joukl w oblężeniu piłkarzy Sokolowa.

konali na wyjeździe rezerwy Sparty Praga. Znakomity występ zaliczył Albańczyk Elvist Ciku. Nie tylko zdobył pierwszego gola, ale maczał też palce w drugiej bramce do siatki Sparty. Z jego asysty profitował w 65. minucie Gonda. Karwiniaków cechowała w Pradze świetna gra w linii pomocy, dzięki której goście z powodzeniem eliminowali ofensywne zapędy młodej Sparty. – Chłopcy nie spanikowali nawet po kontaktowej bramce Sparty. Dalej grali swoje – skomentował wygraną trener Karwiny, Karel Kula.

Lokaty: 1. Zlin 14, 2. Opawa 13, 3. Ujście n. Ł. 12,... 5. Trzyniec 10, 8. Karwina 9 pkt.

DYWIZJA

ORŁOWA – SZUMPERK 2:1

Do przerwy: 1:1. Bramki: 45. Vlk, 59. Kovář – 9. Punčochář. Orłowa: Szarowski – Vlk, Derych, F. Kadlčák, Silveira – Pražák, Z. Kadlčák (76. Lička), Kovář, Kušnír, Krčmařík (68. T. Věčorek) – Kopel (83. Punčochář). 549 minut czekali piłkarze Slavii na to, kto strzeli im pierwszego gola w rozgrywkach. Sztuka ta udała się dopiero Szumperkowi w 7. kolejce, a dokładnie Punčochářowi, który w 9. minucie po błędzie orłowskiej obrony zapewnił gościom prowadzenie. Piłkarze Szumperka byli najtrudniejszym rywalem, z jakim Slavia zagrała w tym sezonie. Pomimo to gospodarzom znów udało się wygrać! Wyrównał do przerwy Vlk, a zwycięskiego gola zdobył w 59. minucie po akcji z pierwszej piłki Kovář.

HAWIERZÓW OPAWA B 2:3

Do przerwy: 1:1. Bramki: 23. Sittek, 79. Laryš – 33. Binar (k), 65. Ihnatišin, 74. Kuzník. Hawierzów: Juras – Valový, Hrbáček, Michalčák, Pešek – Laryš, Kosňovský, Skotnica, Lukan, Hanusek – Sittek.

Indianie przegrali na własne życzenie – po fatalnych błędach w defensywie. Hawierzowianie nie nawiązali więc do udanego środowego meczu z Karniowem.

MIKULOWICE PIOTROWICE 4:2

Do przerwy: 4:0. Bramki: 34. i 45. Blažek, 13. Přecechtěl, 25. Švehla – 59. Miko, 62. Vlachovič. Piotrowice: Sabela (46. Kotrla) – Buzek, Anastazovský, Bernátik, Bielan – Miko (77. Langer), Vlachovský, Dittrich, Reichl – Šuster (57. Fukała), Urban. Piłkarze Lokomotywy zafundowali sobie drzemkę w pierwszej połowie. Alarm zabrzmiał zbyt późno. Słaby mecz zaliczył bramkarz Sabela, we znaki dawał się brak obrońcy Gilla.

Lokaty: 1. Orłowa 21, 2. Mikulowice 14, 3. Prościejów 13,... 8. Piotrowice 9, 11. Hawierzów 8 pkt.

JANUSZ BITTMAR

Futbol w niższych klasach

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA

HAJ – CZ. CIESZYN 2:2

Do przerwy: 1:1. Bramki: Horák, Trupl – Przyczko, samobójcza. Cz. Cieszyn: Gradek – Kormanec, Šlavka, Rác, Popelka – Groš (80. Očadlik), Kantor, Przyczko (70. Rusek), Hradečný – Šmahaj (15. Čmiel), Zabelka.

Remis jest sukcesem gospodarzy, cieszyniacy byli bowiem lepszym zespołem. Pięć wyśmienitych okazji piłkarzy IRP wyłapał bramkarz Ujfaluši, brat byłego reprezentanta RC, Tomáša Ujfalušiego.

P. POLOM DZIEĆMOROWICE 1:2

Do przerwy: 0:1. Bramki: Mikulenka – Matušík (k), Egermajer. Dziećmorowice: Pacanovský – Škulaň, Sornat, Aniol, Ligocký – Novák – Beilner, Matušík (75. Prčík), Špička, Jurko – Egermajer (85. Zavoda).

Goście nawet bez kontuzjowanej dwójki Schimke-Martinček zdołali rozmontować ambitną Pustą Polom. Na 0:1 Elektrycy trafili z karnego, zwycięskiego gola zdobył Egermajer z szybkiej kontry. Gospodarze w końcówce meczu mieli pecha, z czystej pozycji huknęli bowiem w poprzeczkę.

BOGUMIN KARWINA B 0:6

Do przerwy: 0:2. Bramki: 8. i 70. Chovanec, 29. i 83. Cverna, 58. Janík (k), 69. Presl. Bogumin: Šajer – Socha, Košťál, Kornak, Bayer (46. Svoboda) – Kempný, Prokš (77. Šindler), Fluxa, Pěgřim – Kukuliač (75. Gábor), Ciesarik. Karwina B: Hájek – Zielonka (58. Žebrok), Mráz, Cverna, Knötig – Bartozel, Janík, Ruisl (69. Graňák), Bartošák – Chovanec (78. Kratka), Presl.

To była zabawa w kotka i myszkę – karwiniacy przyjechali bowiem do Bogumina z siódemką piłkarzy z drugoligowego składu. Jeżeli na takich zasadach mają działać rezerwy profesjonalnych klubów w amatorskich rozgrywkach, to nic, tylko współczuć piłkarzom, którzy na treningi przychodzą z huty, kopalni czy fabryki samochodów, a potem grają przeciwko zawodowcom. – Pytanie powinno raczej brzmieć, ilu piłkarzy wystawiliśmy z „B" kadry – tymi oto słowami zareagował trener rezerw Karwiny, Tomáš Bernady, na nasze dociekania, jak liczna grupa zawodowców pojawi się w tym meczu. – Byliśmy bez szans. Goście już w autokarze prowadzili 3:0 – powiedział nam trener Bogumina, Martin Kempný. – Nie wiem, czy jest sens rozgrywania takich meczów – dodał bogumiński szkoleniowiec.

Lokaty: 1. Petrzkowice 13, 2. Polanka 10, 3. Hradec n. M. 10, 4. Karwina B 9, 5. Dziećmorowice 9,... 7. Cz. Cieszyn 8, 13. Bogumin 5 pkt.

I A KLASA

Olbrachcice – Szonów 2:1, Veřovice – Sucha Górna 0:2, Bruszperk – Stonawa 1:1, Bystrzyca – St. Biela 0:0, Śmiłowice – Frydek-Mistek B 2:5, Raszkowice – Czeladna 2:1, Petřvald n. M. – St. Miasto 4:0. Lokaty: 1. Stonawa 10, 2. F-M B 9,... 4. Sucha G. 8, 10. Olbrachcice 4, 11. Śmiłowice 4, 13. Bystrzyca 1 pkt.

I B KLASA

Lutynia Dolna – Dobratice 4:2, Gnojnik – Datynie Dolne 3:3, Sedliszcze – Oldrzychowice 4:2, Dąbrowa – Wędrynia 2:4, Dobra – Cierlicko 1:3, Jabłonków – Gródek 4:1, Nydek – Mosty 1:1. Lokaty: 1. Lutynia D. 12, 2. Wędrynia 10, 3. Dąbrowa 9 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

Sn Orłowa – TJ Pietwałd 2:3, ČSAD Hawierzów – Bogumin B 3:1, I. Piotrowice – Sj Rychwałd 6:0, B. Rychwałd – G. Błędowice 1:4, Żuków G. – Wierzniowice 5:2, F. Orłowa – Łąki 1:0. Lokaty: 1. Żuków G. 9, 2. G. Błędowice 9, 3. TJ Pietwałd 9 pkt.

MP FRYDEK-MISTEK

Niebory – Hukwaldy 1:0, Nawsie – Piosek 1:1, Bukowiec – Wacławowice 3:1. Lokaty: 1. Luczina 12,... 6. Piosek 7, 8. Bukowiec 6, 9. Niebory 3, 14. Nawsie 1 pkt. **(jb)**

Dobry start do sezonu

II LIGA HOKEJA

AZ HAWIERZÓW NOWY JICZYN 3:0

Tercje: 1:0, 1:0, 1:0. Bramki i asysty: 7. Maruna, 36. Sztefek (Stránský, Prokop), 42. Sztefek (Stránský). Hawierzów: Daneček – Prokop, Rimmel, Krisl, Machálek, Balčík, Vydra, M. Zientek, L. Zientek – Klimša, Najdek, Maruna, Sztefek, Potočný, Stránský, J. Daneček, Říčka, Pechanec, Brezani, Kraft, Kopún.

U. HRADZISZCZE HC KARWINA 4:7

Tercje: 1:2, 3:2, 0:3. Bramki i asysty: 2. Antonovič, 27. Sakrajda (Knebl, Šťastný), 32. Knebl (Krystýnek), 37. Šafařík (Mikeš, Sakrajda) – 18. Samiec (Moravec), 18. Mikšan (Štefanka, Moravec), 24. Sznapka (Moravec, Mikšan), 29. Ivan (Valchař), 41. Moravec (Luka, Mikšan), 59. Mikšan (Javín), 60. Moravec (Blatoň). Karwina: Iláš – Javín, Sznapka, Hegegy, Štefanka, Roupec, Galvas – Mikšan, Moravec, Luka – Valchař, Ivan, Ciupa – Holuša, Blatoň, Novák – Rosůlek, Samiec, Škatula.

Jutro: Karwina – Poruba, Frydek-Mistek – Hawierzów (18.00). **(jb)**

Remis młodych wilków

TIPGAMES EKSTRALIGA

PILZNO – KARWINA 21:21

Do przerwy: 9:9. Karwina: Lefan, Drápal – Krahulec 1, Vančo 1, Sliwka 5, Chudoba 2, Vobořil, Mlotek 2, Kružík 2, Petrovský 6, Kalous 2, Diviš, Horňák, Kavka.

Piłkarze ręczni Banika Karwina przerwali fatalną passę meczów z Pilznem, sięgając po remis na starcie nowego sezonu. Trener Rastislav Trtík naordynował zawodnikom taktykę dopasowaną do klasy przeciwnika. Z naciskiem na obronę i szybkie akcje oskrzydlające. Na pozycji obrotowego świetny mecz zaliczył David Kalous, w ataku powodziło się Petrovskiemu i Sliwce. – Chłopcy dali z siebie wszystko. Wiedziałem, że tak będzie – stwierdził trener Rastislav Trtík. Młody zespół Banika pokazał, że nie zamierza pełnić w ekstraklasie roli chłopców do bicia. **(jb)**

T-MOBILE EKSTRAKLASA

LEGIA – PODBESKIDZIE 1:2

Do przerwy: 0:2. Bramki: 47. Vrdoljak – 24. Górkiewicz, 45. Patejuk. Bielsko-Biała: Bąk – Górkiewicz, Šourek, Konieczny, Król – Patejuk (64. Sikora), Łatka, Metelka, Rogalski (81. Kołodziej), Sokołowski – Demjan (52. Cieśliński).

Piłkarze Podbeskidzia zdobyli skalp stołecznej Legii awansując na 11. miejsce w tabeli. Niesamowitym strzałem z przewrotki popisał się w 45. minucie Sylwester Patejuk – bramkarz był bez szans. Po kontaktowym golu Legii piłkarze z Bielska-Białej nastawili się na obronę i wytrzymali tak do samego końca.

W innych meczach 6. kolejki: Ruch – Zagłębie 2:1, Bełchatów – Widzew 0:0, Cracovia – ŁKS 0:1, Korona – Śląsk 2:1, Jagiellonia – Polonia 3:2, Lech – Wisła 0:1. Lokaty: 1. K. Kielce 12, 2. J. Białystok 11, 3. L. Poznań 10 pkt. **(jb)**